

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 10C/115/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6113215401
Dátum vydania rozhodnutia: 02. 07. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Pavel Rohárik
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2014:6113215401.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica, rozhodujúc sudcom JUDr. Pavlom Rohárikom, vo veci navrhovateľky H. Y., N.. Y., Q.. XX. A. XXXX, U. U.Á., D. XXX/XX, zastúpenej advokátskou kanceláriou Brázdil & Brázdilová, 960 01 Zvolen, Trhová 1, proti odporcom X/ H. X., Q.. XX. Y. XXXX, U. U. U., R. Y. X, zastúpenému AK JUDr. Andrea Slezáková, s.r.o., 974 01 Banská Bystrica, Robotnícka 10, a X/ J. Y.Z., Q.. X. D. XXXX, t.č. na neznámom mieste, zastúpenému opatrovníčkou pre konanie P. R., súdnou tajomníčkou Okresného súdu Zvolen, o určenie neplatnosti právneho úkonu, takto

rozhodol:

Súd návrh **z a m i e t a**.

O trovách konania rozhodne súd po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej.

odôvodnenie:

Navrhovateľka žiada o určenie neplatnosti právneho úkonu - zmluvy o pôžičke zo dňa 25. novembra 2005 uzatvorenej navrhovateľkou a odporcom 2/ ako dlžníkmi s odporcom 1/ ako veriteľom, spisanej vo forme Notárskej zápisnice č. N XXX/XXXX, Q. XXXXX/XXXX, Q. XXXXX/XXXX, v časti uznania dlhu a súhlasu dlžníkov s vykonateľnosťou v rozsahu istiny 100 000,-Sk (3 319,39 Eur). Svoj naliehavý právny záujem na žiadanom určení odôvodňuje konaním Okresného súdu Zvolen sp.zn. 15C/3/2012, v ktorom sa odporca 1/ domáha voči nej a odporcovi 2/ vrátenia údajne požičanej sumy, a ktoré bolo prerušené do právoplatného skončenia tohto konania. Právna zástupkyňa navrhovateľky uviedla, že hoci si je vedomá judikatúry ohľadne naliehavého právneho záujmu, ide tu o právny úkon, ktorý sa stal predmetom notárskej zápisnice, a pretože existujú rôzne právne názory na platnosť takýchto úkonov, len prejudiciálne rozhodnutie o jeho platnosti v odôvodnení rozhodnutia o návrhu na plnenie, by nezakladalo stav právnej istoty účastníkov. Konštatovanie neplatnosti právneho úkonu len v odôvodnení rozhodnutia podľa jej názoru nezakladá prekážku rozhodnutej veci a nemožno vylúčiť, že by sa odporca 1/ domáhal inou žalobou plnenia z toho istého titulu. Uviedla tiež, že z dôvodu rôznych právnych názorov nie je zrejmé, či právoplatné skončenie exekučnej veci je prekážkou veci rozhodnutej pre podanie ďalšieho návrhu na výkon exekúcie na základe rovnakého exekučného titulu.

Odporca 1/ žiadal návrh zamietnuť. Argumentoval, že navrhovateľka nemá naliehavý právny záujem v zmysle § 80 písm. c/ O.s.p. na požadovanom určení, lebo pred Okresným súdom Zvolen sa pod sp.zn. 15C/3/2012 na jeho návrh vedie konanie o zaplatenie istiny, ktorú mal navrhovateľke a odporcovi 2/ zmluvou o pôžičke, platnosť ktorej je v tomto konaní napadnutá, poskytnúť. Toto konanie nie je právoplatne skončené a súd sa pri rozhodovaní musí vysporiadať s prejudiciálnou otázkou platnosti, resp. neplatnosti zmluvy o pôžičke. Preto niet naliehavého právneho záujmu na požadovanom určení v inom súdnom konaní. Navyše je podanie žaloby o plnenie v zmysle § 80 písm. b/ O.s.p. prekážkou veci začatej (litispendencie) v zmysle § 83 O.s.p. vo vzťahu k určovacej žalobe. Právna zástupkyňa odporcu 1/ uviedla, že po právoplatnom skončení exekučného konania už odporca 1/ nemá možnosť

domáhať sa v inom exekučnom konaní výkonu rozhodnutia na základe rovnakého exekučného titulu (notárskej zápisnice), a ak súd návrh v tomto konaní o určenie neplatnosti zamietne, vyrieši otázku platnosti (neplatnosti) zmluvy o pôžičke prejudiciálne v konaní o plnenie Okresný súd Zvolen. Ak by ten návrh odporcu 1/ na vrátenie pôžičky zamietol, stratil by odporca 1/ možnosť dožadovať sa inou žalobou plnenia na základe tejto zmluvy o pôžičke z dôvodu prekážky veci rozhodnutej.

Pretože aktuálny pobyt odporcu 2/ sa nepodarilo zistiť, ustanovil mu súd podľa § 29 O.s.p. opatrovníčku pre konanie, v neprítomnosti ktorej konal (§ 101 ods. 2 O.s.p.).

Súd vykonal dokazovanie vypočutím právnych zástupcov navrhovateľky a odporcu 1/, oboznámením sa s ich písomnými podaniami, a obsahom spisov Okresného súdu Zvolen sp.zn. 15C/3/2012 a sp.zn. 11Er/1411/2006, pričom zistil nasledovné:

V konaní sp.zn. 11Er/1411/2006 sa oprávnený odporca 1/ domáhal voči povinným (navrhovateľke a odporcovi 2/) vymoženia pohľadávky v sume 100 000,-Sk, ktorú im mal požičať zmluvou o pôžičke spísanou v Notárskej zápisnici č. Q. XXX/XXXX, Q. XXXXX/XXXX, Q. XXXXX/XXXX zo dňa 25.novembra 2005. Exekučným titulom bola notárska zápisnica a vymáhaná údajná pôžička na základe zmluvy o pôžičke, určenia neplatnosti ktorej sa navrhovateľka domáha v tomto konaní. Uznesením Okresného súdu Zvolen č.k. 11Er/1411/2006-19 zo dňa 2. februára 2009 (v spojení s uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici č.k. 15CoE/147/2010-59 zo dňa 31. augusta 2010 právoplatným dňa 20. septembra 2010) bola exekúcia vyhlásená za neprípustnú. Súd v odôvodneniach rozhodnutí konštatovali, že vyhlásenie povinných o uznaní dlhu v predmetnej notárskej zápisnici vzniklo v čase, keď žiadny dlh neexistoval (notárska zápisnica bola spísaná v ten istý deň ako uzavretá ústna zmluva o pôžičke a pôžička poskytnutá, v čase, keď existoval len záväzok povinného vrátiť v určenej lehote poskytnutú pôžičku) a bolo možné len predpokladať, že by v budúcnosti mohol dlh vzniknúť, nebolo však určité v akej výške. Preto túto notársku zápisnicu nepovažovali za exekučný titul („...i keď ako verejná listina nie je neplatná, lebo právny úkon spísaný v podobe notárskej zápisnice - vykonaný kvalifikovanou formou, nie je možné zamieňať so samotnou notárskou zápisnicou ako verejnou listinou...“).

Zo spisu Okresného súdu Zvolen sp.zn. 15C/3/2012 súd zistil, že návrhom podaným dňa 5. januára 2012 žiada odporca 1/ ako navrhovateľ uložiť odporcovi 2/ a navrhovateľke ako odporcom povinnosť zaplatiť mu sumu 3 319,39 Eur (100 000,-Sk) s príslušenstvom. Je to žaloba na plnenie v zmysle § 80 písm. b/ O.s.p. titulom zmluvy o pôžičke zo dňa 25. novembra 2005 spísanej v Notárskej zápisnici č. Q. XXX/XXXX, Q. XXXXX/XXXX, Q. XXXXX/XXXX, teda vrátenie sumy údajne požičanej na základe zmluvy o pôžičke, určenia neplatnosti ktorej sa domáha navrhovateľka v tomto konaní. Uznesením č.k. 15C/3/2012-86 zo dňa 26. júna 2013 Okresný súd Zvolen toto konanie prerušil do právoplatného skončenia konania Okresného súdu Banská Bystrica sp.zn. 10C/115/2013. V odôvodnení rozhodnutia o prerušení konania uviedol, že konanie o určenie neplatnosti notárskej zápisnice má význam pre konanie o plnenie - zaplatenie sumy žalovanej zo zmluvy o pôžičke.

Podľa § 80 písm. c/ O.s.p. možno návrhom na začatie konania uplatniť, aby sa rozhodlo o určení, či tu právny vzťah, alebo právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem.

Určovací žaloba má preventívny charakter. Do úvahy prichádza predovšetkým vtedy, keď ňou možno eliminovať stav ohrozenia práva alebo neistoty v právnom vzťahu, pričom k zodpovedajúcej náprave nemožno dospieť iným spôsobom. Naliehavý právny záujem na pozitívnom alebo negatívnom určení či tu právny vzťah, alebo právo, je alebo nie je, je spravidla daný v prípade, ak sa nemožno domáhať priamo plnenia, a ak by bolo právne postavenie navrhovateľa bez takéhoto určenia neisté. Naliehavý právny záujem je daný tiež vtedy, ak požadované určenie môže predísť žalobe na plnenie podľa § 80 písm. b/ O.s.p., ale pre nedostatok naliehavého právneho záujmu nemožno vyhovieť návrhu na určenie, ak možno uplatniť nárok na plnenie.

Naliehavý právny záujem sa viaže na konkrétny určovací petit a súvisí s vyriešením otázky, či sa návrhom s daným určovacím petitom môže dosiahnuť odstránenie spornosti navrhovateľovho práva alebo neistoty v jeho právnom vzťahu. Určovací žaloba spravidla nie je opodstatnená vtedy, ak vyriešenie určitej otázky neznamená úplné vyriešenie obsahu spornosti daného právneho vzťahu alebo práva, alebo ak požadované určenie má povahu (len) predbežnej otázky vo vzťahu k posúdeniu, či tu je (nie je) právny vzťah alebo právo.

Ak súd zamietá návrh na určenie, či tu právo alebo právny vzťah je, alebo nie je, pre nedostatok naliehavého právneho záujmu na takomto určení, je vylúčené, aby návrh súčasne preskúmal z vecnej stránky.

Pri rozhodovaní o návrhu navrhovateľky musel súd v prvom rade zodpovedať otázku existencie, resp. neexistencie naliehavého právneho záujmu navrhovateľky na požadovanom určení neplatnosti zmluvy o pôžičke. Faktom je, že platnosť zmluvy o pôžičke je medzi účastníkmi sporná. V konaní Okresného súdu Zvolen sp.zn. 15C/3/2012 (návrh na začatie ktorého bol podaný takmer poldruha roka pred podaním návrhu na začatie tohto konania) sa odporca 1/ v procesnom postavení navrhovateľa domáha uloženia povinnosti odporcom (navrhovateľke a odporcovi 2/ v tomto konaní) vrátiť mu sumu požičanú zmluvou o pôžičke, určenia neplatnosti ktorej sa navrhovateľka v tomto konaní domáha. Je zrejmé, že Okresný súd Zvolen v konaní sp.zn. 15C/3/2012 musí pri rozhodovaní prejudiciálne vyriešiť otázku platnosti (neplatnosti) spornej zmluvy o pôžičke. Za tohto stavu má súd za to, že vo svetle citovanej ustálenej judikatúry nemá inú možnosť ako konštatovať absenciu naliehavého právneho záujmu navrhovateľky na požadovanom určení v tomto konaní.

Podľa § 83 O.s.p. začatie konania bráni tomu, aby o tej istej veci prebiehalo na súde iné konanie.

Okrem uvedeného konštatuje súd vo vzťahu k predmetu konania (určení neplatnosti zmluvy o pôžičke) i prekážku litispendencie (veci začatej) v zmysle citovaného zákonného ustanovenia, lebo podľa ustálenej súdnej praxe tvorí žaloba na plnenie (ako je návrh v skôr začatom konaní Okresného súdu Zvolen sp.zn. 15C/3/2012) prekážku začatého konania pre žalobu určovaciu, ak má byť predmetom určenia právny vzťah alebo právo, z ktorého bolo žalované na splnenie povinnosti.

Záverom súd dodáva, že sa nestotožňuje s argumentáciou, že by len prejudiciálne rozhodnutie o platnosti zmluvy o pôžičke v odôvodnení rozhodnutia o návrhu na plnenie, nezakladalo stav právnej istoty účastníkov, a že by konštatovanie neplatnosti právneho úkonu len v odôvodnení nezakladalo prekážku rozhodnutej veci. Je totiž zrejmé, že ak by súd návrh odporcu 1/ na vrátenie pôžičky zamietol, stratil by odporca 1/ z dôvodu prekážky veci rozhodnutej možnosť dožadovať sa inou žalobou plnenia na základe rovnakej zmluvy o pôžičke. Rovnako v prípade exekučného konania má súd za to, že jeho právoplatné skončenie je prekážkou veci rozhodnutej pre podanie ďalšieho návrhu na výkon exekúcie na základe rovnakého exekučného titulu.

Z uvedených dôvodov súd návrh navrhovateľky zamietol.

O trovách konania rozhodne súd podľa § 151 ods. 3 O.s.p.

Poučenie:

Proti rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní od doručenia jeho písomného vyhotovenia, písomne vo vyhotovení trojmo (inak súd zhotoví kópie na trovy odvolateľa) prostredníctvom podpísaného súdu.

V odvolaní musí byť uvedené proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu ho napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny, ako má odvolací súd rozhodnúť.

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že:

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1 O. s. p.,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla spôsobiť nesprávne rozhodnutie,
- c) súd neúplne zistil skutkový stav, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy,
- d) súd dospel dokazovaním k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a O.s.p.),
- f) rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.